

KARDEŞ Elektrik San. ve Tic. A.Ş.

www.kardeselektrik.com.tr

Firmanın temelleri 1960'lı yılların başında Ünal Kardeş tarafından Karaköy'de başlayan ticari faaliyet ile atılmış. 1974 yılında Kardeş Elektrik San. ve Tic. A.Ş. kurulmuş. Kuruluşun ana imalat konularını Kraus&Naimer paket şalterleri ve otomotiv sanayiine hitap eden karbon fırçaları, fırça taşıyıcıları oluşturuyor. 2002 yılında başlayan ar-ge destek sistemleri ile buluşma ilerleyen yıllarda da artarak devam etmiş ve kurumsal bir yapı haline dönüşmüş.

Ar-ge yapılanmamızda ar-ge destekleri belirleyici oldu

Laboratuvar Müdürü İbrahim Akdoğan, her zaman kendi bünyelerinde ar-ge faaliyetlerinde bulduklarını belirtiyor. 2000'li yılların başından itibaren de giderek güçlenen ar-ge yapılanmalarının oluşumunda hem TTGV'nin hem de eskiden TÜBİTAK-TİDEB yeni ismiyle de TÜBİTAK-TEYDEB'in çok yardımlarını gördüklerini söylüyor ve destek için başvurdukları ar-ge projelerini şöyle özetliyor;

"01.10.2002-30.09.2004 tarihleri arasında 'Mevcut fırça üretimini yapılandırılmış malzeme ile geliştirme' projemiz için bu kurumlardan ar-ge desteği aldık. Mevcut fırça üretimimizde bir atılım sağlayan bu projemiz sayesinde daha kaliteli, dayanıklı ve ucuz ürünler ürettik ve yurt içinde ve dışında büyük firmalarla çalışmamız daha rahat hale geldi.

İkinci projemiz olan "Elektrikli makine ve cihazlarda kullanılmak üzere geliştirilmiş 32-115 amper pako şalterlerin tasarımı" için de destek aldık. Bu projemizi 2005 yılında gerçekleştirdik ve proje sonucunda Türkiye'de bir ilk olarak yüksek amper altında çalışabilen pako şalterler üreterek pako şalterlerin kullanım alanını genişletmiş olduk. TTGV'den ticarileştirme desteği aldığımız ve 01.03.2007-28.02.2008 tarihleri arasında yaptığımız 'Fırça ta-

- 1974 Kardeş Elektrik'in kuruluşu
- 2002 İlk ar-ge projesi
- 2005 İkinci ar-ge projesi
- 2007 Ticarileşme projesi

şıyıcı ve bağlantı elemanları tasarım ve imalatı' isimli üçüncü projemiz sayesinde gelişmiş ülkelerde gördüğümüz fırça taşıyıcı ile beraber fırçaların değişimi de yine Türkiye'de bir ilk olarak sağlanmış oldu. Böylece performans ve zaman kayıplarının önüne geçildi.”

Müşteri beklentileri ve geleceğin teknolojileri projeleri şekillendiriyor

Yönetim Kurulu Başkanı Sırrı Kardeş, proje fikirlerinin ağırlıklı ihtiyaçlardan doğduğunu belirtiyor ve bu ihtiyaçları güdümleneyen unsurların ise başta müşterileri olmak üzere firma içi ve dışında bulunan değişik kaynaklar olabileceğini söylüyor. Proje fikirlerinde en çok dikkate aldıkları unsurlardan birinin ana üreticilerin ilerideki yıllarda yöneleceği teknolojiler olduğunu, buna bağlı olarak daha yüksek katma değerli ürünlere yönelik projeleri hedeflediklerini vurguluyor. Ürünlerinin tercih edilmesi için fark yaratmanın önemini ve bu kapsamda yaptıklarını da şöyle anlatıyor; “İlerleme için yenilik ve yaratıcılık şarttır ama ticari açıdan gelişimi devam ettirebilmek için de üretilen ürünün kısa sürede ilgili tüketiciler tarafından benimsenmesi lazım. Biz de bu çerçevede yurtiçi ve yurtdışı müşterilerimizin bizi yönlendirmeleri neticesinde hangi ürün ve modelleri imal edeceğimizi, pazardaki mevcut ürünlere göre bu ürünlerde firmamızın nasıl bir katkı ile farklılık sağlayarak ürünümüzün tercih edilip olabileceğine karar veririz.” Genel Müdür Turhan Gezen, fikir aşamasından sonraki gelişmeleri ise şöyle özetliyor; “proje fikirleri hakkında pazarlama birimi yurtiçi ve dışı pazarları araştırır, ar-ge birimi fizibilite çalışması yapar ve üst yönetimimiz firmamızın misyonu ve vizyonunu da göz önüne alarak uygulanabilecek projelere karar verir.

Karar verilen projelerle ilgili firma içinde ve dışında, ön araştırmalar ve testler yapılır, proje takip şeması hazırlanıp proje haline getirilir, KOSGEB, TTGV, TÜBİTAK -TEYDEB gibi ilgili kuruluşlara başvurular yapılır. Projelerde bir çok bölümden katılımcılarla oluşan ekip çalışmasına önem veririz.”

Ar-ge destekleri sürecindeki değerlendirmeler hem dinamik hem de dinç tutuyor

Sırrı Kardeş firma dışından özellikle de TTGV, TÜBİTAK - TEYDEB gibi önemli kurumlar ve onlar adına izleyicilik yapan akademik personel tarafından sürekli denetlenmenin ve proje süreçlerinin kesin terminlere bağlı olmasının firma ve çalışanlarında ayrı bir disiplin ve motivasyon getirdiğini belirtiyor ve bir anılarını şöyle dile getiriyor; “TTGV için ilk projemizin proje izleyicisi tarafından değerlendirme ziyaretini hiç unutamayız. Değerlendirme için biz de dahil tüm fabrika çalışanları seferber olduk. Sonuçta o projemizde hiçbir sorun yaşanmadı ve başarı ile sonuçlandı ve üstüne birçok TTGV, KOSGEB ve TÜBİTAK projesi hazırladık ve başarı ile sonuçlandırdık. Ancak halen o ilk günkü heyecanımız her değerlendirmede devam etmektedir.”

Sırrı Kardeş değerlendirme ve izleme süreçlerini çok yararlı bulduklarını belirtiyor ve ekliyor; “Projenin başarılı olmasındaki temel faktörlerden birisi de bu mekanizmadır. Firma projesinin değerlendirildiğini ve takip edildiğini hissettiği sürede disiplinden ödün vermeden hedeflerine yönelik çalışmalarına devam eder. Bundan dolayı bize projelerimizde destek veren değerlendirecilere ve izleyicilere ayrıca teşekkür ederiz.”

İzleyicilerin yaptıkları önerilerle de bilimsel gelişmelerden de faydalanarak, ürünleri daha etkin ve kısa sürede geliştirebildiklerini belirtiyorlar.

TTGV desteklerinin pek çok yönüyle yararını gördüklerini söylüyorlar. Sırrı Kardeş bu yararları şöyle dile getiriyor; “Bir kere TTGV KOBİ'lere yön veriyor. Kendi yaptığımız projelerde esnemeler, kaçamaklar olur ama dış değerlendirme ve takip olunca kendimizi daha planlı hareket etmek zorunda hissediyoruz. İkinci olarak faizlerin yüksek seyrettiği bir ülkede imalat yapıyoruz. Bir proje bitse bile geliştirilen ürünün ticarileşme süresi iki yıldan aşağı olmuyor. TTGV'nin

geri ödemelerinin buna göre ayarlanmış olması çok önemli. Bir de nasıl para ödenen seminerden daha çok yarar sağlıyorsa, TTGV'ye de aldığımız desteği geri ödeyeceğimizi bildiğimizden, yani ileride ödeyeceğimizi kendi paramızı kullandığımızdan harcamalarda çok daha dikkatliyiz ve proje için gerekli olanları alıyoruz. Yani seçimlerimizi çok dikkatli yapıyoruz ve kaynaktan en üst düzeyde yararlanmaya çalışıyoruz.”

Türkiye için ilkleri yaptık, ülkeye döviz kazandırdık

Turhan Gezen desteklerden kazanımlarını şöyle sıralıyor; “Türkiye'nin mevcut ekonomik şartlarında yeni bir teknoloji üretmek zor. Çünkü bunlar için gereken yatırım çok büyük, bu yatırımın geri dönüşü ise çok uzun. Biz de projelerimizde yeni teknolojiler keşfetmedik ama yaptığımız ürünler Türkiye için bir ilk oldu. Katma değeri yüksek, ihraç şansı olan ve ölü açık ürünlere yöneliyoruz. Daha önce dışarıdan alınan ürünleri burada geliştirdik, ülkemize döviz kazandırdık.”

Sırrı Kardeş'in bu kazanımlara ilişkin görüşleri ise şöyle; “Biz bir alanda kuwetlenmeden diğer alana atlamadık. Riski yöneterek ve sağlam basarak ilerliyoruz. Projelerimizi bildiğimiz alanlarda yaptık, bu durum müşterilerde güven oluşturdu. Önceleri hep Ortadoğu'da dolaşırdık. Şimdi Avrupa'da en ciddi müşterilerin kapısını rahatlıkla çalıyoruz. Müşterilerde oluşan güven bu projelerle pekiştirdiğimiz kendimize olan güvenden kaynaklanıyor. Yapabileceklerimizin sınırını biliyoruz ve bu sınır giderek genişliyor.”

Her projenin firmaya katkısı olmuş. Projeler başarı ile tamamlandıkça, çalışanların özgüveni ve aidiyet duyguları artmış. Projelerle önemli bir ar-ge altyapısı oluşturmuşlar. Ürün ve kalite güvenciliği ile ilgili pek çok belge almışlar.

Sırrı Kardeş, tüm bu gelişmeler sonucu şirketin marka değerinin de arttığına inanıyor ve gerekçesini şöyle dile getiriyor; “çünkü tüketici karşısında her sene kendisini geliştiren bir marka görmekte. Bunun pazar payına da zamanla olumlu yansıtacağına inancımız tam.”

Turhan Gezen, ar-ge projelerinin artık kurumun sürekli faaliyetlerinden biri olduğunu şöyle ifade ediyor; “Biz ilk projeye başladığımızda bu kadar sürekli proje yapacağımızı düşünmemiştik. Ancak şimdilerde projeleri teker teker ele alıyoruz ve uzun soluklu projeler yapıyoruz. Bu sayede hem ürün gamımız arttı, hem personel niteliğinde önemli gelişmeler oldu.”

Sırrı Kardeş, ar-ge'nin uzun soluklu bir süreç olduğunu belirterek, diğer firmalara önerilerini şöyle özetliyor; “Ülkemizdeki ekonomik sebeplerden dolayı firmaların ar-ge birimlerini oluşturmaları ve bunlara sabır göstermelerini kolay olmuyor. Ama, firmalar mutlaka ar-ge'ye bir pay ayırmalılar ve bunun olumlu etkilerinin ancak yıllar içinde alınacağına kendilerini hazırlamalılar. Uzun vadeli proje finansmanı açısından da ar-ge destekleri kendisini geliştirme arzusundaki firmalar için önemli avantajlar sağlıyor.”

